

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno rigorozanta/rigorozantky:	Miroslav Hochel
Téma práce:	Stanovení státní hranice Československa s Polskem
Rozsah práce:	102 stran textu
Datum odevzdání práce:	29.06.2020.

1. Aktuálnost (novost) tématu

Stanovení státní hranice je jeden z procesů nezbytných ke vzniku státu a konstituování jeho svrchovanosti, neboť jsou to právě hranice, které ohraničují území jako jeden z definičních znaků státu podle Jelinekovy tříprvkové koncepce. Jednou vymezená hranice se může z různých důvodů stát předmětem diskuzí později (viz např. nejnověji spor mezi Indií a Nepálem), kdy argumenty historické legality hrají svou důležitou roli. Proto i zpracování tématu dějin stanovení hranic ČSR s Polskem je aktuální. Nadto se nejedná o téma, které by bylo v české vědě, na rozdíl od jiných, častěji zpracováváno.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma zasahuje do různých veřejnoprávních oblastí i do historie. Autor čerpá z archiválií, právních předpisů i z domácí nebo zahraniční literatury. Použil zejména metodu deskriptivní, historickou, ale rovněž analytickou. Ta je nejvíce patrna u rozboru judikatury Nejvyššího správního soudu a Nejvyššího soudu, Pařížské konference a Stálého soudu mezinárodní spravedlnosti.

3. Formální a systematické členění práce

Práce se člení na úvod (s. 6 – 7), následovaný vlastním textem práce. První kapitola (s. 8 – 17) se věnuje vzniku ČSR a polského státu po první světové válce, koncepci vymezení státní hranice a území po vzniku státu. Rovněž se zabývá příslušnými jednáními na Pařížské mírové konferenci. Gros práce tvoří kapitoly 2. až 5. Druhá kapitola (s. 18 – 50) se věnuje problematice Těšínska – rozdílnými územními požadavky obou států, Sedminenní válkou, diplomatickými jednáními, úmluvami, rozhodnutím konference velvyslanců a jeho právní povahou a také judikaturou. Věnuje se však i mimoprávním faktorům, jakými byla propaganda anebo pohled veřejného mínění na celou záležitost. Zde je zobrazen význam a vzájemné působení právních a mimoprávních faktorů při řešení mezinárodních kolizí a rovněž skutečnost, že obě strany sporů se vždy snaží působit na své obyvatelstvo i do zahraničí na podporu svých požadavků. Tedy jednání, které si v současnosti zasloužilo snad až dysfemistické označení hybridní válka. Podobným způsobem je rozebrána ve třetí kapitole otázka stanovení hranic u Oravy a Spíše (s. 51 – 61). Předposlední kapitola (s. 62 – 67) se týká ostatních úseků státní hranice, jako byly Trojmezí, Hlubčicko a Ratibořicko. Poslední kapitola se věnuje delimitaci a demarkaci, tedy vyměření a vyznačení státní hranice (s. 68 – 84). Konečně je vlastní stať zakončena závěrem na s. 85. Ten se může na první pohled jevit jako příliš stručný, ovšem důvodem je skutečnost, že autor provedl již dílčí shrnutí u jednotlivých kapitol zvlášť.

Systematika práce je založena především na rozlišení jednotlivých částí území, ale rovněž vnímá chronologickou etapizaci vývoje stanovení státní hranice.

4. Vyjádření k práci

Oponovaná práce zajímavě a formálně i logicky vhodným způsobem zpracovává významné právněhistorické, ale i ústavně- a státoprávní téma. Již na začátku (s. 8 a 9) je přínosným např. představení koncepcí budoucnosti českého národa včetně pohledu jinak národoveckého Karla Kramáře, který byl ochoten ponechat Těšínsko Polsku při vytvoření federativního svazku slovanských států v čele s ruským carem. Mj. ukazuje rozpornost polského státoprávního programu, který byl historický, ale ve Slezsku se opíral o národnostní kritérium. Stejně tak práce obsahuje nepříliš známou judikaturu nejvyšších soudů k otázce, kdy platnost zákona ČSR na uherském území (Slovensko nemělo při vzniku státu jednoznačně identifikované hranice) nastával jmenováním župana čs. státem a jeho nástupem do úřadu, což vyplývá např. z nálezu Nejvyššího správního soudu ze dne 14.11.1923 č. 19052 (Boh. adm. 2863) a obdobně Boh. adm. 4253 (viz s. 11 práce). Pozoruhodnou a oceněníhodnou je rovněž skutečnost, že práce vnímá vliv mimoprávních faktorů na právní výsledek stanovení hranic. Jde např. o pasáž (s. 36) o vlivu, který měla československá hospodářská pomoc na získání podpory na Těšínsku v době, kdy panovaly po celé Evropě složité poválečné socioekonomické poměry. Proti ní Poláci stavěli argumentaci spíše „ideovou“, uvádějící mnohonárodnostní charakter Československa jako riziko brzkého rozpadu takového státu a kritizující čs. údajný antikaticismus. Podobně důležitou byla schopnost Československa zajistit přes Těšínsko průjezd vlaků s pomocí velmocí Polsku ve válce se Sovětským svazem (s. 39). Zde je vhodné podotknout, že byly proti těmto vlakům bouře, což bylo řešeno i v nejvyšších patrech československé politiky, jak ukazuje např. archiv Ministerstva zahraničních věcí. To ostatně práce zmiňuje, když se dotýká rovněž diplomatické podpory Dohody pro případnou válku Polska proti bolševikům. (s. 31 – 35).

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíle práce byly splněny.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Posoudit samostatnost zpracování práce je otázkou vedoucího práce. Oponent nesleduje činnost autorky/a při tvorbě práce. Z hlediska obsahového vykazuje práce znaky díla autentického, tedy samostatně zpracovaného. Z výsledků prověření práce antiplagiátorským systémem je zřejmé, že práce není plagiátem.
Logická stavba práce	Jak již bylo uvedeno výše, je systematika a logická stavba práce zcela odpovídající požadavkům na srozumitelné a vhodné zpracování tématu.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Jak již bylo uvedeno výše, autor vychází z primárních i sekundárních zdrojů i z právních předpisů. V seznamu zdrojů má rozsáhlé archivní summy. Citace jsou odpovídající požadavkům na kvalifikační práci tohoto typu.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Analýza ve vztahu k textu je na zcela dostatečné úrovni.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Práce je zpracována graficky v souladu s požadavky kladenými Univerzitou Karlovou, potažmo její Právnickou fakultou na kvalifikační práce.
Jazyková a stylistická úroveň	Diplomová práce je psána čtivě a stylisticky správně.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

K posuzovanému textu lze mít několik drobných připomínek, jež však nikterak nesnižují kvalitu posuzované diplomové práce. Bylo by možno např. doporučit autorovi do názvu práce zařadit časové vymezení stanovení hranic, když sám na s. 6 časové vymezení zmiňuje jako definiční znak. Rovněž mohla být v práci na jednom místě jednoznačně obsažena definice pojmu stanovení hranice, s níž autor v textu pracuje, např. v kontapozici od její změny. U pařížské mírové konference by bylo možné doplnit, že k podpisu mírových smluv došlo na zámcích v okolí, resp. na předměstí Paříže (s. 13). Proto se celý systém rovněž zval Versailleským mírovým systémem. Na s. 18 chybí zdroj informace o připojení Těšínska ke Koruně české.

Zajímavým by mohl být rozbor otázky, zda byla z hlediska právní platnosti a účinnosti nutná ratifikace Národním shromážděním, k níž nedošlo (s. 45). Mohl by tak být totiž posunut dále diskurz ohledně tehdejší menší ujasněnosti právních koncepcí týkajících se ratifikace mezinárodních smluv, resp. rozporu mezi právem psaným a dobovou juristickou realitou. Podle dobové právní úpravy totiž měly být smlouvy ratifikovány, pokud měly mít dopad na hospodářství, přitom ale k tomu vždy nedocházelo. Jako příklad lze uvést úmluvy Mezinárodní organizace práce.

Konečně na s. 85 lze vytknout použití termínu pojednání, jež je méně vhodné v případě, když se jedná o diplomovou práci. Na stejném místě je velice správně upozorněno na law in books a law in action. Ovšem spíše než veřejným míněním je law in action formováno právním vědomím orgánů aplikujících právo. Také by tu bylo možné odkázat na primární zdroj této koncepce, totiž na Roscoe Pounda.

Otázky:

1. Dobová judikatura nejvyšších soudů ohledně stanovení československé státní hranice.

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Doporučuji práci k obhajobě.
---	------------------------------

V Praze dne 20.09.2020.

Doc. JUDr. Jiří Šouša, Ph.D.
oponent/oponentka